Redacţiunea Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescu în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg;* în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat;* în Frankfurt: *G. L. Daube;* în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o serie 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 262. Braşovŭ, Mercurĭ, 27 Noemvre (9 Decemvre). 1891.

Braşovŭ, 26 Noemvre st. v.

Lanţulŭ maghiarisărei pe tóte tĕrêmurile pare a nu mai avé sfêrşitŭ. Guvernele unguresci şĭ-au luatŭ ca o „sublimă" chiămare „naţională" sistematica scurtare a drepturilorŭ limbei şi culturei naţionalităţilorŭ din patriă şi, în galopulŭ uriaşŭ pe calea maghiarisărei, duşmanii limbei şi ai culturei nóstre naţionale au atentatŭ dilnicŭ la bunulŭ celŭ mai scumpŭ alŭ unui poporŭ, la condiţia lui de viéţă, — la limba şi cultura lui naţională.

In privinţa acésta ministrulŭ de tristă amintire Trefort n'a fostŭ nicĭ decâtŭ mai inferiorŭ actualului ministru de culte şi instrucţiune publică, contele Albin Csáky, ér celŭ din urmă nu este câtuşĭ de puţinŭ mai violentŭ şi mai despoticŭ, ca celŭ dintâiu.

Punctulŭ de căpeteniă, asupra căruia şĭ-au îndreptatŭ ei acéstă detestabilă activitate, au fostŭ şi suntŭ şcólele, séu învĕţămêntulŭ nostru românescŭ. Asupra acestui punctŭ, aceştĭ duşmanĭ neîmpăcaţĭ au lucratŭ şi atentatŭ sistematicŭ. La 1879, prin articolulŭ de lege XVIII, au întrodusŭ limba maghiară în şcólele nóstre poporale elementare, ca obiectŭ de învĕţămêntŭ, obligatŭ a se preda câte 17—28 de óre pe sĕptĕmână; la 1883, prin articululŭ de lege XXX, au smulsŭ conducerea mai multorŭ gimnasii din mânile autorităţilorŭ nóstre bisericescĭ, scurtândŭ în modŭ înspăimêntătorŭ, orĭ chiar eliminândŭ propunerea în limba română în şcólele nóstre medii; ér în timpulŭ mai recentŭ prin monstruosulŭ proiectŭ de lege alŭ „Kisdedovurilorŭ" au decretatŭ întroducerea limbei maghiare chiar şi în sînulŭ familielorŭ, atentândŭ prin acésta la dreptulŭ celŭ mai sântŭ alŭ părinţilorŭ, adecă la dreptulŭ de a-şĭ cresce copiiĭ în limba lorŭ naţională.

Celŭ mai nou atentatŭ însĕ în contra autonomiei confesiunilorŭ nóstre îlŭ involvă în sine cunoscutulŭ proiectŭ de lege privitorŭ la *salarisarea învĕţătorilorŭ*, pe care ministrulŭ Csáky l'a aşternutŭ dilele acestea camerei deputaţilorŭ din Budapesta.

Cetitorii noştri cunoscŭ în parte cuprinsulŭ şi tendinţa acestui proiectŭ, pe care îlŭ specificămŭ mai josŭ.

Din punctŭ de vedere alŭ guvernului ungurescŭ, acestŭ proiectŭ de lege în timpulŭ de faţă mai alesŭ e fórte bine venitŭ. Guvernulŭ ungurescŭ nu putea sĕ afle unŭ mijlocŭ mai potrivitŭ, spre a se insinua pentru viitórele alegerĭ de deputaţĭ, ca acestŭ proiectŭ de lege, prin care se ţintesce la sdrobirea totală a autonomiei şcolare a confesiunilorŭ.

Gravitatea atentului însĕ o vorŭ simţi cu atâtŭ mai vîrtosŭ şi în mĕsură cu multŭ mai mare confesiunile nóstre românescĭ, carĭ deşi mai restrînse în mijlóce şi fórte împovărate, totuşĭ susţinŭ şcólele poporale din propriele lorŭ puterĭ, fiindcă statulŭ nu le ajutoră cu nimicŭ.

Guvernulŭ, în locŭ de a recunósce greutăţile confesiunilorŭ şi a-le veni într'ajutorŭ în nisuinţele lorŭ culturale, după cum ar recere principiulŭ dreptăţii şi alŭ echităţii, ba după cum e prevĕdutŭ chiar şi în legile înarticulate, dér nerespectate, ale ţĕrei, — vine acum şi profită de strîmtórea, în care au fostŭ ele aduse prin vitregitatea stăpânirei unguresci, vrêndŭ a-le face cu totulŭ imposibilă desvoltarea învĕţămêntului lorŭ în cadrulŭ autonomiei.

Cum ar mai puté fi vorbă de o autonomiă şcolară a confesiunilorŭ nóstre, când pentru unŭ miserabilŭ ajutorŭ de 50—60 fl. statulŭ îşĭ arógă dreptulŭ de a ocupa posturile de învĕţătorĭ la şcólele nóstre cu sateliţĭ de ai sĕi, carĭ în locŭ de a servi causele învĕţămêntului în sensulŭ dorinţei confesiunilorŭ, vorŭ avé sĕ corteşéscă causelorŭ aceluia, carĭ suntŭ cu totulŭ străine şi contrare intereselorŭ şi aspiraţiunilorŭ nóstre?

Cestiunea papală.

După ce ministrulŭ-preşedinte di Rudini terminà vorbirea sa, sĕ ridicà deputatulŭ Cavallotti, care declarà, că nu e mulţămitŭ cu discursulŭ ministrului-preşedinte. Vorbitorulŭ, după ce criticà cele espuse de di Rudini încheià cu asigurarea, că elŭ va vota în contra unei moţiunĭ de încredere dată guvernului.

După aceea luà cuvêntulŭ *Imbriani*, care cu o voce puternică, dice că are dreptŭ, ca pe acea partidă, care cerşesce graţia dela streinătate, sĕ o numéscă o partidă ticălósă. (Preşedintele sunà clopoţelulŭ strigândŭ: „Décă mai continui astfelŭ, ridicŭ şedinţa!") Imbriani însĕ 'şĭ continuà vorbirea sa vehementă, între strigăte nesfârşite, pănă când în fine preşedintele Biancheri, 'şĭ părăsesce loculŭ. Şedinţa se suspendă pe timpŭ de 10 minute; când se deschise érăşĭ, deputatulŭ Imbriani dă unele lămurirĭ.

După aceea luà cuvêntulŭ fostulŭ ministru-preşedinte *Crispi*, în mijloculŭ unei tăcerĭ adâncĭ. Crispi combătù asertiunile lui di Rudini asupra legei de garanţiă. Cum gândeam eu asupra acestei legi, dise Crispi, e cunoscutŭ. Décă în Vaticanŭ ar şedea unŭ apostolŭ, atuncĭ trebue încunjuratŭ cu o întreită libertate, pentru ca sĕ-şĭ pótă esercita cu onóre oficiulŭ sĕu preoţescŭ pentru binele credincioşilorŭ din lume. In Vaticanŭ se află unŭ pretendentŭ politicŭ, unŭ duşmanŭ alŭ Italiei, unŭ conspiratorŭ în contra independenţei nóstre, căruia nu trebue sĕ-i arătămŭ cinste (Aplause în stânga.) Décă nu m'aţĭ fi rĕsturnatŭ *aşi fi schimbatŭ legea.* (Ilaritate frenetică. Intreruperĭ sgomotóse.) Apoi amintindŭ evenimentele din 1870, adecă circularulŭ umilitorŭ a lui *Visconti-Venosta*, încheià cu cuvintele: „De va isbucni unŭ rĕsboiu, atuncĭ acesta va fi unŭ rĕsboiu generalŭ. Vai de aceia, carĭ nu vorŭ fi pregătiţĭ" (Sgomotŭ).

Ministrulŭ di *Rudini*, luândŭ cuvêntulŭ 'şi esprimă uimirea sa faţă de cele audite. Mĕ mirŭ, dice între altele di Rudini, că Crispi 'mĭ atribue cuvinte, pe carĭ nu le-amŭ rostitŭ nicĭ odată. Suntŭ mândru pe aceea, că suntŭ Italianŭ, şi sciu, că naţiunea va sci sĕ-şĭ păstreze unitatea şi independenţa ei fără ajutorŭ strĕinŭ. Eu amŭ disŭ, că tóte vorbirile aceste asupra declaratiunilorŭ contelui Kalnoky şi despre cestiunea romană suntŭ vorbe góle, căcĭ e cunoscutŭ, că Austria, Italia şi Germania s'au aliatŭ şi s'au obligatŭ pentru ocrotirea reciprocă a teritoriilorŭ lorŭ. Despre aceea, că Italia nu şi-ar puté apăra unitatea si independeţa ei, când vorŭ ajunge lucrurile între viéţă şi mórte, n'amŭ disŭ nimicŭ, numai aceia potŭ susţiné aşa ceva, carĭ nu m'au înţelesŭ séu n'au voitŭ sĕ mĕ înţelégă. (Aplause prelungite). Apoi vorbì ministrulŭ de interne *Nicotera*, deputaţii, *Bovio*, *Bonghi* şi alţii. Apoi deputatulŭ din maioritate *Barazzuoli*, presentă camerei următórea moţiune: „Camera ia la cunoscinţă declaraţiunile guvernului şi încuviinţéză politica esternă, internă şi bisericéscă a acestuia." Acéstă moţiune se va discuta în şedinţa viitóre.

Salarisarea învĕţătorilorŭ.

Diarele din capitală aducŭ scirea, că ministrulŭ ungurescŭ de culte şi instrucţiune publică, contele Albin Csáky, a presentatŭ deja camerei deputaţilorŭ noulŭ sĕu fĕtŭ, adecă „*Proiectulŭ de lege pentru salarisarea învĕţătorilorŭ.*"

In Nr. 204 alŭ fóiei nóstre făcêndŭ amintire de acestŭ proiectŭ amŭ disŭ, că statulŭ nu numai că nu dă nimicŭ pentru învĕţămêntulŭ românescŭ, ci d-lŭ Csáky umblă acuma anume sĕ ne strîmtoreze şi sĕ ne silésca sĕ primimŭ icĭ colo, câte-unŭ micŭ ajutorŭ de statŭ pentru ca sĕ aibă cuvêntŭ

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

(18)

Cerşitórea dela Ponts des Arts.

Novelă de Vilhelm Hauff; trad. de *Cornel Scurtu.*

31.

Ea se apropià în vîrfulŭ degetelorŭ. Elŭ vĕdu, cum ei i-se înroşi faţa, când se apropia. Femeia privì lungŭ pe celŭ ce durmia; ea oftà adêncŭ şi părea, că 'şĭ şterge lacrămile. Apoi se apropià; se plecà asupra lui, suflarea ei îlŭ atinse ca o soliă cerésca, care vestia apropierea dulcelorŭ ei buze; se plecà mai adêncŭ şi gura ei se lipì atâtŭ de linŭ de gura sa, precum se lasă aurora dimineţii asupra colinelorŭ.

Atuncĭ elŭ nu se mai reţiné, repede cuprinse cu braţulŭ sĕu talia ei, şi cu unŭ micŭ ţipetŭ de spaimă cădu ea în genunchĭ. Elŭ sărì în susŭ înspăimêntatŭ, credea, că e leşinată, dér ea era fără graiu şi tremura tare; elŭ o ridicà, o trase lângă sine pe bancă plinŭ de voluptatea revederei; îi acoperia gura cu sărutărĭ înfocate, o strângea la peptulŭ sĕu: „In fine te am érăşĭ, te am scumpă fiinţă!" strigà elŭ: „nu estĭ unŭ chipŭ înşelătorŭ, tu trăiescĭ, te ţinŭ în braţe, ca şi atuncĭ, şi te iubescŭ ca şi atuncĭ şi sunt fericitŭ, căcĭ şi tu mĕ iubescĭ!" O roşaţă viuă se ivì pe faţa ei, ea nu dise nimicŭ, ci se silia înzadarŭ sĕ se desfacă din braţele sale. „Nu, nu te mai lasŭ", dise elŭ, şi lacrămĭ, lacrămĭ de fericire se iviră printre genele sale; „acum te ţinŭ bine, şi nicĭ o putere din lume nu te va deslipi de mine. Vino, aruncă masca acésta, voescŭ sĕ vĕdŭ întréga ta faţă, ah, totŭ-déuna trăiai în visurile mele!" Ea părea că voesce, ca cu ultima putere sĕ ţină masca; ea sufla greu, se lupta cu elŭ, dér tînĕrulŭ estasiatŭ de bucuria, de a se sci fericitŭ după atâtea neajunsurĭ, nu o lăsà de locŭ sĕ triumfeze. Cu o mână îi ţinù braţele, cu mâna cealaltă tremurândă îi ridicà pălăria, desfăcù masca şi vĕdù — pe soţia amicului sĕu.

— „Iosefo!" strigà elŭ, ca aruncatŭ într'o prăpastiă, ér ideile lui începeau sĕ se încurce. „Iosefo!"

Palidă, încremenită, fără lacrămĭ, sta ea lângă dênsulŭ şi dise suridêndŭ cu duioşiă: — „Da, Iosefa."

— „D-ta aşadéră m'ai înşelatŭ?" dise elŭ cu amărăciune, trecêndu-i tóte speranţele, tótă fericirea sa de mai nainte. „O, mai fi pututŭ cruţa cu comedia acésta. Totuşĭ", continuà elŭ trecêndu-i o ideiă prin minte: „pentru Dumnedeu, de unde ai inelulŭ, de unde ai cârpa?"

Ea roşì din nou, lacrimile o podidiră şi-şĭ ascunse capulŭ la sînulŭ lui.— „Nu," strigà elŭ, „trebue sĕ-mĭ rĕspundĭ; e inelulŭ meu, e cârpa mea, te conjurŭ, cum au venitŭ aceste în mânile d-tale, de unde ai inelulŭ?"

— „Dela *tine!*" şoptì ea, şi ruşinată se alipì mai tare de dênsulŭ.

Atuncĭ o ideiă îi străbătù ca unŭ fulgerŭ spiritulŭ; încă-'lŭ orbia acéstă lumină viuă, dér elŭ ridicà linŭ capulŭ ei şi o privì cu iubire şi admiraţiune. „Tu eştĭ? visezŭ érăşĭ?" dise elŭ, după ce o privise lungŭ. „Nu diceai, că tu eştĭ scumpa mea fată? O, Dumnedeule, ce vĕlŭ zăcea pe ochii mei? Da, aceştia suntŭ obrajii tĕi fragedĭ, aicĭ e gura ta încântătóre, care astădĭ nu m'a sărutatŭ pentru prima-óră!"

O viuă roşéţă se ivì pe faţa ei. 'Lŭ privì cu amorŭ şi cu încântare. „Ce ar fi fostŭ cu mine, décă nu erai tu, bărbatŭ generosŭ," esclamà ea, şi lacrimele îi inundară ochii. „Iţĭ aducŭ binecuvêntarea bunei mele mame, i-ai uşuratŭ dilele ei din urmă şi ai alinatŭ durerea ei. O! Cum potŭ sĕ-ţĭ mulţămescŭ? Ce s'ar fi întêmplatŭ cu mine fără tine? Totuşĭ", continuà ea acoperindu-şĭ faţa cu mânile „ce am devenitŭ eu, femeia altuia, femeia amicului tĕu!"

Elŭ vedea, că o durere nemărginită îi ridica sînulŭ ei, vedea cum 'i curgeau lacrĕmile printre degete, ca nisce isvóre. Elŭ simţea, cum îlŭ iubea ea de fierbinte, şi nicĭ o ideă despre vre-o împutare, că ea póte sĕ aparţină altuia şi nu lui, nu-i trecù prin minte. „Aşa este" dise elŭ cu tristeţă, strângêndu-o mai tare la peptulŭ sĕu, ca şi când ar fi voitŭ sĕ nu o mai piérdă. „Aşa este, trebue sĕ gândimŭ, că aşa a trebuitŭ sĕ fiă, pentru-că de-altmintrelea am fi fostŭ prea fericiţĭ. Totuşĭ în momentulŭ acesta eştĭ a mea, închipuesce-ţĭ, că vii peste piaţa şcólei de medicină, şi că eu te aşteptŭ: o vino, îmbrăţişéză-mĕ ca atuncĭ, numai o singură dată."

Perdutŭ în amintirĭ zăcea ea pe peptulŭ sĕu; în dosulŭ privirilorŭ ei posomorîte părea că se pierde idea la realitate; din ce ce mai viuă şi mai amicală se părea, că se ivesce amintirea, unŭ zîmbetŭ divinŭ se ivì pe buzele ei

de a se amesteca şi de a preface învĕţămêntulŭ nostru din românescŭ în unguruscŭ.

Şi întru adevĕrŭ, că după cum vomŭ vedé îndată, noulŭ proiectŭ alŭ d-lui Csáky, n'are alta de scopŭ, decâtŭ de-a face o nouă spărtură în autonomia confesională şi de-a promova interesele specifice de rassă prin maghiarisarea învĕţămêntului românescŭ.

In § 1 alŭ acestui proiectŭ se dice, că şcólele poporale elementare afară de-o locuinţă cinstită şi de-o grădină de celŭ puţinŭ ¼ de jugĕrŭ, *suntŭ datóre sĕ dea învĕţătorulŭ ordinarŭ nu mai puţinŭ de 300 fl. v. a., salarŭ anualŭ.*

In § 11, se dice, că suma acésta permisă de ministru de culte şi instrucţiune publică se póte completa pănă la minimŭ în următorulŭ modŭ: a) Comisiunea administrativă stabilesce cuantulŭ salarului învĕţătorescŭ însinuatŭ de autorităţile şcolare respective. b) Totŭ astfelŭ, comisiunea administrativă esaminéză, décă calificaţiunea învĕţătorului căruia 'i se dă ajutorulŭ, corĕspunde tuturorŭ recerinţelorŭ cuprinse în lege, c) *ocuparea postului de învĕţătorŭ la acele staţiunĭ unde statulŭ completéză minimulŭ salarului cu 50 fl. v. a., depinde dela aprobarea ministrului de culte şi instrucţiune publică.*

La şcólele comunale, care s'au împărtăşitŭ de ajutorulŭ statului înainte de-a intra în valóre acestŭ proiectŭ, orĭ se vorŭ împărtăşi de-aci înainte, procedura de alegere a învĕţătorului cuprinsă în punctulŭ alŭ § 13 din art. de lege XXXVIII dela 1876, se modifică astfelŭ: d) décă la staţiunile învĕţătorescĭ amintite sub c) s'ar alege astfelŭ de individĭ, respective s'ar aşterne spre aprobare alegerea acelorŭ felŭ de individĭ, *în potriva cărora ministrulŭ de culte şi instrucţiune publică, basatŭ pe lege, póte sĕ ridice esceptiunĭ din punctŭ de vedere alŭ statului, ministrulŭ, pe lângă unŭ terminŭ de 30 de dile, provócă organele îndreptăţite a alege altă persónă şi a o aşterne de nou spre aprobare.* Décă o nouă provocare rĕmâne fără de resultatŭ, séu décă noua aşternere dă ansă la nouĕ esceptiunĭ din causele de mai susŭ, atuncĭ *învĕţătorulŭ se numesce de către ministrulŭ de culte şi instrucţiune publică fără de-a mai asculta pe susţinătorii şcólei.*

Acésta se întêmplă şi *la şcólele susţinute de confesiunĭ* pe lângă astfelŭ de restrângerĭ, că învĕţătorulŭ ce se numesce sĕ se ţină de acea confesiune alŭ căreĭ caracterŭ i-lŭ pórtă respectiva şcólă, ér faţă cu respectiva persónă se cere declaraţia autorităţilorŭ bisericescĭ competente.

§ 12) Pe învĕţătorulŭ aplicatŭ la o şcólă confesională, care în sensulŭ § lui premergĕtorŭ primesce ajutorulŭ de statŭ de 50 fl., are dreptŭ sĕ-lŭ depărteze din postŭ respectivele autorităţĭ confesionale pe basa unei sentinţe disciplinare, dér înainte de a se esecuta sentinţa trebue sĕ se aştérnă ministrului de culte şi instrucţiune publică, căcĭ numai atuncĭ are valóre de lege décă ministrulŭ în timpŭ de *o lună*, socotindŭ dela primirea sentinţei, nu doresce o nouă cercetare şi o sentinţă nouă adusă de protopretorele (eventualŭ pretorele) cercualŭ.

Autoritatea confesională este datóre a porni cercetare disciplinară la dorinţa ministrului de culte şi instrucţiune publică în contra învĕţătorului confesionalŭ, care e ajutoratŭ de statŭ. In astfelŭ de casurĭ ministrulŭ póte sĕ subtragă ajutorulŭ de statŭ deodată cu provocarea făcută autorităţii confesionale de a porni cercetare disciplinară, séu chiar în decursulŭ cercetărei. Décă în astfelŭ de casurĭ autorităţile confesionale nu aducŭ sentinţe de amovare totuşĭ trebuescŭ aşternute ministrului...

Décă în decursulŭ cercetării disciplinare iese la ivélă, că respectivulŭ învĕţătorŭ *a urmăritŭ tendinţe contrare statului*: ministrului *îi stă în dreptŭ de a schimba sentinţa autorităţii confesionale* şi conformŭ delictului a-i mĕsura pedépsă mai aspră, eventualŭ *de a-lŭ destitui din postŭ.*

Ĕtă părţile mai însemnate din proiectulŭ maghiarisatorului Csáky. Tendinţa lui stricăciósă autonomiei confesionale şi în genere învĕţămêntului nostru românescŭ, este cu multŭ mai vĕditŭ decâtŭ sĕ mai insistămŭ asupra ei.

Prevedemŭ, că poravulŭ Csáky va isbuti în camere şi cu acestŭ proiectŭ nu mai puţinŭ monstru şi periculosŭ, ca celŭ alŭ „Kisdedovurilorŭ.

In faţa lui, ce atitudine gândescŭ sĕ ia autorităţile nóstre bisericescĭ şi şcolare pentru a apĕra cu mai multă resoluţiune şi bărbăţiă dreptulŭ confesionalŭ faţă cu şcólele nóstre poporale, dreptŭ ameninţatŭ în gradulŭ celŭ mai mare?

SCIRILE ḌILEI.

— 26 Noem. (8 Decem.)

Impĕratulŭ Wilhelm la Bucurescĭ. Ḍiarulŭ din Bucurescĭ „Liberté“ scrie următórele: Impĕratulŭ Germaniei va sosì în Bucurescĭ, la începutulŭ lunei lui Martie viitorŭ. Dênsulŭ va sta trei ḍile în Viena şi o ḍi la Pesta. Impĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ îlŭ va însoţi pănă la frontieră, unde va fi primitŭ de regele Carolŭ. Impĕratulŭ Wilhelm va sta în Bucurescĭ trei ḍile şi va locui în palatulŭ regalŭ. Dela Bucurescĭ se va duce apoi la Sinaia, unde va sta o ḍi şi apoi se va duce la Iaşi, unde se va opri 24 de óre. Dela Iaşĭ împĕratulŭ Wilhelm se va reîntórce directŭ la Berlinŭ. Elŭ va fi însoţitŭ de principele Henric de Prusia şi de principii Leopold de Hohenzollern şi Frideric de Hohenzollern. In onórea împĕratului Wilhelm, se vorŭ arangia numĕróse festivităţĭ, între carĭ şi o mare revistă militară.

***

Aprovisionărĭ cu carne din România. In şedinţele de curêndŭ ţinute ale comisiunei pentru aprovisionare şi economiă publică din Budapesta, s'a pusŭ în desbatere şi cestiunea *importului de carne din România*, deórece mai mulţĭ întreprindĕtorĭ au cerutŭ acestŭ lucru. Ministrulŭ a respinsŭ cererea întreprindĕtorilorŭ, ér comisiunea din vorbă, considerândŭ lipsele aprovisionării cu carne, a insistatŭ pe lângă cererea numită şi a hotărîtŭ sĕ intervină la ministru pentru obţinerea concesiunei de a importa carne din România.

***

Limba maghiară în statulŭ dualistŭ. „Pester Lloyd“, comentândŭ cele ce s'au petrecutŭ ḍilele trecute în delegaţiunea ungară privitorŭ la limba maghiară în armată, ḍice între altele, că cunóscerea limbei maghiare, corĕspundĕtóre dualismului din monarchiă cu timpulŭ va face în armată progrese atâtŭ de marĭ, încâtŭ ea se va folosi şi în cercurile oficierilorŭ superiorĭ; ér numirea cutărui generalŭ de ministru de rĕsboiu, nu va mai fi împiedecată de necunoscinţa limbii maghiare, care, ḍice perciunatulŭ guvernamentalŭ, *este indispensabilă* în statulŭ dualistŭ. — Va fi şi nu pré!

***

Partisanii reginei Natalia, după cum anunţă ḍiarulŭ „Novi List“, au de gândŭ sĕ pregătéscă unŭ protestŭ în contra espulsărei reginei Natalia. Acestŭ protestŭ, care va fi semnatŭ numai de femei, va fi presentatŭ scupştinei.

***

Mórtea împĕratului Don Pedro a causatŭ o mare mâhnire în Rio de Janeiro. Bursa şi casele mai marĭ comerciale, în semnŭ de doliu, suntŭ închise.

***

O conferinţă a partidei „naţionale“ e convocată pe 13 Decemvre n. în Cluşiu. In învitarea trimisă „aderenţilorŭ“, comitetulŭ esecutivŭ alŭ partidei ḍice, că politica periculósă şi antinaţională a guvernului actualŭ îi impune datoria, ca sĕ ducă în luptă la viitórele alegerĭ pe alegĕtorii cu sentimente „patriotice“, pentru care scopŭ partida trebue sĕ se constituiéscă.

***

Tarifulŭ vamalŭ francesŭ. Unŭ grupŭ de agricultorĭ din camera francesă au cerutŭ sĕ se revină asupra tarifului votatŭ de cameră, în scopŭ de a loví făinurile străine cu o vamă mai mare. Dreptulŭ de 8 francĭ înscrisŭ în noulŭ tarifŭ nu este suficientŭ spre a protege morile francese. Ei cerŭ decĭ urcarea taxei la 12 francĭ.

***

Têrgulŭ de rimătorĭ dela Turnu-Severinŭ. Preţurĭ invariabile 80—90 banĭ chilogramulŭ. Rîmătorii intraţĭ în têrgŭ dela 1 Aprilie pănă la 8 Noemvre 1891, 10.715. Vênduţĭ în România 2335; esportaţĭ în Austro-Ungaria 405; tăiaţĭ de Societatea Elveţiană pentru esportŭ 910; rĕmaşĭ în sĕlaşe 7065. Sănĕtatea vitelorŭ este escelentă.

***

Nou episcopŭ a fostŭ numitŭ în Supuşŭ abatele titularŭ Paul *Samrecsany* din Typultha şi canonicŭ prepositŭ din Agria.

***

Cutremurulŭ de pămêntŭ ce a fostŭ în Sibiiu în nóptea de 29 spre 30 Noemvre s'a simţitŭ şi în Mediaşŭ şi Deva.

Dela Cenadulŭ-ungurescŭ.

(Urmare.)

La rogarea comunei politice, în a. 1885 înaltulŭ Ministeriu s'a învoitŭ, ca comuna politică sĕ pótă cumpăra pusta erarială de pe teritorulŭ comunei nóstre de 362 jugĕre cat., jugĕrulŭ a. 170 fl. plătibilŭ în 10 anĭ. Românii, ca tot-déuna şi atuncĭ formau majoritate în comitetulŭ comunalŭ, s'au înţelesŭ întâiu între sine apoi şi cu fraţii Sêrbĭ, ca sĕ se facă propunere, că din pusta de 362 jugĕre, comuna politică sĕ cumpere 212 jugĕre, şi 100 jugĕre sĕ cedeze spre cumpĕrare comunei bis. române şi 50 jugĕre comunei bis. sêrbe. Propunerea s'a făcutŭ în comitetŭ, şi întregŭ comitetulŭ afară de judele, de notariulŭ şi de trei juraţĭ — primì propunerea. Cu atâta tréba trebuia sĕ se finéscă; dér nu, unŭ anŭ întregŭ a duratŭ lupta, ţinêndu-se şedinţe peste şedinţe, deşi Românii şi Sêrbii au ţinutŭ ca ferulŭ laolaltă, aşa în fine s'a luatŭ conclusulŭ, s'a subşternutŭ la comitatŭ carele l'a desaprobatŭ motivândŭ, că cestiunile bisericescĭ nu se potŭ amesteca cu cele politice. Purtarea notariului şi a celorlalţĭ antiştĭ, precum si a comitatului, au stîrnitŭ sânge rĕu în comitetulŭ întregŭ, din care causă şi-a propusŭ a nu lăsa nimicŭ ne'ntreprinsŭ pentru ajungerea scopului. — S'a înţelesŭ comitetulŭ co-

---

şi se sfîrşì în nisce gropiţe pe obrajii ei.

— „Şi nu m'ai cunoscutŭ?“ 'lŭ întrebà ea zîmbindŭ. — „Şi tu nu m'ai cunoscutŭ?“ întrebà elŭ cu o privire plină de tandreţă. „Ah“, rĕspunse ea. „Mi-s'a întipăritŭ atuncĭ fórte bine trăsurile feţei tale şi au rĕmasŭ adêncŭ săpate în inima mea, dér, ḍĕu, nu te-aşĭ fi pututŭ recunósce. Póte a venitŭ şi de acolo, căci te-amŭ vĕḍutŭ numai nóptea înfăşuratŭ în manta, cu pălăria pe ochĭ, şi cum îmĭ şi puteamŭ închipui. — Firesce, că în séra dintâiu, când i-ai strigatŭ lui Faldner: „La revedere“, atuncĭ îmĭ venì tonulŭ atâtŭ de cunoscutŭ ca şi când l'aşĭ mai fi auḍitŭ odată, dér amŭ rîsŭ de mine însă-mĭ din causa acestorŭ presupunerĭ nebune. După aceea din când în când mi-se părea, că tu eştĭ acela, pe care-lŭ credeamŭ; dér când în Dumineca trecută ai pronunţatŭ cuvintele Pont des Arts, atuncĭ vĕḍui, că faţa ta se luminà dintr'odată, păreai, că trăiescĭ cu totulŭ în amintirĭ şi din cele dintâiu cuvinte am înţelesŭ, că tu eştĭ acela! Dér firesce, că tu nu m'ai pututŭ recunósce, nu e aşa, că am devenitŭ cu totulŭ palidă?“

„Iosefo“, rĕspunse elŭ: „unde erau simţurile mele? Unde erau ochii mei, urechile mele, de nu te-am recunoscutŭ? Chiar când te-am vĕḍutŭ pentru întâiaşdată trecù prin inima mea unŭ fiorŭ de bucuriă, tu sémănĭ fórte bine cu tabloul pe care l'am iubitŭ ca pe unulŭ ce-ţĭ sémănă, dér descoperirea asupra némului mamei tale mĕ conduse pe o cale rătĕcită; vĕḍui în tine numai pe fiinţa, ce semĕna cu fiica Laurei, şi adese-orĭ, când şedeamŭ lângă tine, pribegeau gândurile mele departe, departe — la tine!“

„O, Dumneḍeule!“ esclamà Iosefa, „e adevĕratŭ, e cu putinţă? Poţĭ sĕ mĕ mai iubescĭ?“

„Că nu te potŭ iubi? — Dér mi-e permisŭ sĕ te iubescŭ? Dumneḍeule, tu te numescĭ d-na de Faldner; spune-mĭ pentru Dumneḍeu, cum s'a întêmplat tóte aceste? De ce nu mai aşteptatŭ măcarŭ o singură dată?“

32.

Ea 'şĭ sterse lacremile, se reculese pentru ca se vorbéscă — „Veḍĭ“, ḍise ea „pare că o sórte duşmană ar fi adus lucrurile acolo, ca sĕ mĕ facă nenorocită. După ce ai plecatŭ tu, n'amŭ mai avutŭ nicĭ o bucuriă. Serile acele cu tine 'mĭ au fost fórte plăcute. Veḍi, încă din momentul prim când ai rugat în limba materna pe amicul tĕu sĕ-ţĭ dea banĭ, de atuncĭ a bătutŭ inima mea pentru tine; şi când tu cu o generositate fără marginĭ şi cu delicateţă te-ai îngrijitŭ de noi, ah, de multe-orĭ aşĭ fi voitŭ sĕ te strîngŭ la inima mea şi sĕ-ţĭ mărturisescŭ, că te adorŭ ca pe o fiinţă mai înaltă. Nu sciu, ce mi-ar fi fostŭ mie greu sĕ facŭ pentru tine; şi câtŭ de generosŭ şi nobilŭ te-ai purtatŭ faţă de mine. Tu plecai, ér eu plângeamŭ multă vreme, căcĭ unŭ sentimentŭ durerosŭ îmĭ ḍicea, că ne despărţimŭ pentru totdéuna; la optŭ ḍile după ce ai plecatŭ, murì mama mea grabnicŭ. Aceea, ce-mĭ dĕduseşĭ atuncĭ, îmĭ ajunse, sĕ îngropŭ pe mama mea, ca sĕ nu lasŭ amintirea ei în necinste. O damă, era contesa Landskron, care locuia vecinŭ cu noi şi auḍì despre noi sĕrmanele, mĕ chiămà la sine. Ea mĕ esaminà în tóte, percurse hârtiile mamei mele, pe carĭ 'i le dasemŭ; ea părea mulţămită şi mĕ luà ca domnişóră de companiă. Călĕtorirămŭ, nu voescŭ sĕ-ţĭ descriu, cum îmĭ sângera inima, când trebuiì sĕ părăsescŭ Parisul acesta; mai lipsiau numai 14 ḍile, pănă la timpulŭ pe care l'ai hotărîtŭ; căcĭ décă m'aşĭ fi dusŭ la prima la loculŭ indicatŭ, aşĭ mai fi luatŭ încă-odată adio dela tine! Dér nu s'a întêmplatŭ aşa, când trecurămŭ din strada St. Severin pe piéţa bine cunoscută dela l'Ecole de Medecine, inima îmĭ bătea cu putere şi ḍisei în mine: „„Pentru tot déuna!““ Eduard, n'am mai auḍitŭ nicĭ-odată nimicŭ despre tine, numele tĕu îmĭ era necunoscutŭ, tu trebue, că uitaseşĭ de multŭ pe sermana cerşitóre; eu trăiamŭ din graţia strĕinilorŭ, am avutŭ sĕ suferŭ multe amărăciunĭ, le-amŭ suferitŭ, fiindcă nu erau dintre cele mai dureróse. Când însĕ contesa se stabilì în timpul acesta pe moşia ei, când Faldner mĕ cerù în căsĕtoriă, când observai, că voesce sĕ-mĭ asigure o esistenţă bună, séu póte chiar 'i se urîse de mine — o singură dată amŭ fostŭ fericită în viéţă, şi nicĭ nu mai speramŭ, că voiu mai fi vre-odată; celelalte 'mĭ erau indiferente — atuncĭ devenìi soţia sa.“

„Sermană copilă, tocmai a acestui Faldner, tocmai tu cu sufletulŭ tĕu gingaşŭ, cu sentimente atâtŭ de delicate şi cu nisce pretensiunĭ îndreptăţite la unŭ viitorŭ mai bunŭ, tocmai tu sĕ fii soţia

munală a se prasenta înaintea Prea sânţitului Domnŭ Episcopŭ Ioanŭ Meţianŭ. Inalta Prea sânţitulŭ primindu-ne cu în datinata-i bunăvoinţă, ni-a datŭ îndrumările necesare, ni-a protegiatŭ şi înaltulŭ Ministerŭ s'a înduratŭ la rugarea nóstră a aduce resoluţiunea: deórece pusta de 362 jugĕre comunei politice au cedat'o spre cumpĕrare, comuna politică e în dreptŭ, déca voiesce, a ceda spre cumpĕrare şi comunelorŭ bisericescĭ, nu e în contră la acésta. Ţinêndu-se de nou şedinţă, comitetulŭ în unanimitate a cedatŭ, 100 jugĕre la cumuna bisericéscă română şi 50 jugĕre la com. bisericéscă sêrbă.

Dela cumpĕrarea pustei datéză turburarea, şi de-atuncĭ notarulŭ Hegedüs e duşmanulŭ gazdelorŭ şi pune în cumpĕnă tóte auctorităţile la comitatŭ, ca din gazde sĕ nu pótă deveni nicĭ unul jude comunalŭ, şi triumfulŭ e totdéuna alŭ d-sale. 'Nainte de asta cu 5 anĭ, au rugatŭ fruntaşii pe comitele supremŭ, sĕ facă atentŭ pe pretorele sĕ candideze la postulŭ de jude comunalŭ şi din ómenĭ avuţĭ şi chiar a designatŭ pe cine,— rogarea însĕ n'a avutŭ efectŭ. — 'Nainte de asta cu doi anĭ au rugatŭ pe ablegatulŭ cercului nostru a se întrepune pentru candidarea unui fruntaşŭ şi anumitŭ pe cine, a fostŭ înzadarŭ, că notarulŭ Hegedüs mai multŭ au trasŭ la cumpănă decâtŭ fruntaşii din comună. Din a. 1885 s'a începutŭ a se turbura pacea în sînulŭ conlocuitorilorŭ noştri şi n'a turburat'o d-lŭ Cióră, ci D-lŭ Hegedüs.

Până în a. 1888 epitropii noştri primarĭ au fostŭ toţĭ ómenĭ avuţĭ, s'a şi chivernisitŭ bine averea bisericéscă. In anulŭ 1888 s'a alesŭ judele comunalŭ Georgiu Uncu, — carele şi de presente este jude; — de epitropĭ primarĭ: de alŭ II-lea epitropŭ Petru Luţai şi de alŭ III-lea epitropŭ Stefanŭ Luţai, ambi juraţĭ comunalĭ, devotaţĭ notarului Hegedüs, se înţelege, că servitorii comunalĭ mânau la comandă ómenii la alegere şi aceştia toţi trei la olaltă n'au avere curată de 2000 fl. v. a., pe când avemŭ mulţĭ ómenĭ bogaţĭ în comună. Pe câtŭ erau toţĭ Românii de bine mâhniţĭ până'n sufletŭ pentru acéstă nenimerită alegere, pe atâtŭ de mare era bucuria D-lui Hegedüs şi a preotului Ierosimŭ Luţai, că dênşii suntŭ d-nii situaţiei şi la comuna bisericéscă. Dér abia a ţinutŭ bucuria domniei lorŭ unŭ anŭ şi jumĕtate, când *toţĭ trei epitropii au fostŭ suspinşĭ pentru defraudarea de banĭ bisericescĭ.*

D-lŭ Hegedüs a avutŭ cunoscinţă despre păţania judelui şi a juraţilorŭ sĕi şi déca ar fi iubitŭ dreptatea, şi ar fi doritŭ susţinerea păcei în comună, de ce n'a denunţatŭ pe aceştĭ antistii la pretorele? Noi scimŭ de ce n'a făcutŭ una ca acésta, fiindcă d-sa le este protectorŭ şi făcêndŭ una ca acésta, s'ar fi blamatŭ însu-şĭ pe sine şi s'ar fi espusŭ la aceea, ca antistia sĕ fiă compusă din gazde, pe carĭ dênsulŭ îi uresce.

Dela suspinderea numiţilorŭ epitropĭ, turburarea a luatŭ dimensiunĭ mai marĭ, căcĭ ca antiştĭ comunalĭ aveau terenŭ sĕ samene vrajbă între poporŭ, de câte-orĭ se aduna comitetulŭ parochialŭ, partisanii judelui Georgiu Uncu întâi se consultau cu dênsulŭ la casa comunală, apoi veniau la şedinţă, astfelŭ din sfadă şi larmă au constatŭ consultările.

Vomŭ descrie, cum s'au continuatŭ şi se continuă turburările.

Invĕţătorulŭ nostru Georgiu Hidişianŭ, după unŭ serviciu de 15 anĭ, devenindŭ greu morbosŭ şi incapabilŭ de a mai funcţiona, încă înainte de asta cu doi anĭ s'a substituitŭ în loculŭ dênsului tinĕrulŭ cu distinsă cualificaţiune Ioanŭ Lugoşianu. Pe acestŭ tinĕrŭ îlŭ uresce d-lŭ Hegedüs pentru pĕcatulŭ, că e distinsŭ cualificatŭ. Nu multŭ după substituirea acestuia, veni în comuna nóstră feciorulŭ preotului Ierosimŭ Luţai cu numele Terentie Luţai. Acestŭ omŭ a fostŭ la noi învĕţătorŭ în a. 1872, la anulŭ fû dimisŭ din postŭ; de atuncĭ a fostŭ învĕţătorŭ în multe comune, eşindŭ cu ruşine din totŭ loculŭ. Adăpostindu-se la tatălŭ sĕu, timpulŭ şi-l'a omorîtŭ cu cercetarea birturilorŭ şi cu joculŭ de cărţĭ, câştigândŭ cu cărţile mulţĭ banĭ; că numai dela unŭ bietŭ pilarŭ de găsce cu numele Teodorŭ Vanu într'o singură nópte a câştigatŭ netto 212 fl. Pe Achimŭ Poponŭ cu cărţile l'a dusŭ la sapă de lemnŭ, mai pigulindŭ éstŭ modŭ de banĭ şi pe alţi; antistia comunală despre acestea avea cunoscinţă, dér a închisŭ ochii. Cu banii în chipulŭ acesta câştigaţĭ, adăpândŭ clasa mai săracă cu spirtuóse, işĭ făcû o partidă bunicică; avêndŭ de ajutorŭ în acéstă lucrare şi pe părintele sĕu.

(Va urma.)

Corespondenţa „Gaz. Trans."

Valea-Jiului, 1891.

Onorată Redacţiune! Pe la începutulŭ acestui anŭ a apărutŭ în colónele acestui preţuitŭ diarŭ o corespondenţă din Valea-Jiului, în care d-lŭ Simeonŭ Zehanŭ, teologŭ abs. şi învĕţătorŭ a arătatŭ unele îngrijirĭ faţă de sórtea şi viitorulŭ poporului nostru din acestea părţĭ, din motivulŭ, că acelŭ poporŭ nu este preparatŭ şi îngrijitŭ pentru momentulŭ, când acuşĭ are sĕ fiă inundatŭ de o mulţime de străinĭ dintr'alte ţerĭ, fiindcă nu are nicĭ şcóle, nicĭ bisericĭ corespundĕtóre, nicĭ conducĕtorĭ apţĭ şi desinteresaţĭ.

Deşi faţă cu vederile d-lui Zehanŭ s'au esprimatŭ şi părerĭ contrare, eu însĕ în privinţa sorţii viitóre a poporului nostru nutrescŭ aceleaşĭ îngrijirĭ, ca şi d-lŭ Zehan, pentru-că orĭ cine care cunósce împrejurările nóstre va recunósce, că în Valea-Jiului poporulŭ nostru a fostŭ separatŭ cu totulŭ şi închisŭ de lumea din afară şi că prin urmare pre tóte terêmurile a rĕmasŭ înapoi celuialaltŭ corpŭ alŭ naţiunei, şi că aci avemŭ încă multŭ de adusŭ în ordine pănă ce ne vomŭ puté pune pe o trépta egală cu fraţii nostri din alte părţĭ.

Sĕ luămŭ pentru esemplu comuna Lupenĭ, care mai întâiu va fi inundată de strĕinĭ şi prefăcută în colonia montană. Étă cum stămŭ noi aicĭ: avemŭ o biserică mică de lemnŭ aruncată pe unŭ délŭ afară din satŭ, insuficientŭ chiar pentru poporulŭ indigenŭ, şi unŭ preotŭ din vremile vechĭ, despre a căruĭ rîvnă şi însuşirĭ nu e loculŭ sĕ vorbescŭ aci. Şcóla şi învĕţătorulŭ lipsesce, fiindŭ afiliată în acéstă privinţă la comuna Paroşenĭ. In cantitate mai mică şi până acum s'au esploatatŭ cărbunĭ de pe teritorulŭ acestei comune, va sĕ dică coloniştĭ strĕinĭ în numĕrŭ mai micŭ şi până acum au fostŭ aci. Contactulŭ cu aceştia şi împrejurarea, că birturile jidovescĭ în locŭ şi mai cu sémă în comunele învecinate suntŭ în abundanţă, a adusŭ poporulŭ la o decădenţă şi ruină aprópe totală materială şi morală. Astădĭ puţine familii vei afla în acéstă comună, a cărorŭ avere sĕ nu fiă întabulată la cutare casa de creditŭ pentru banĭ imprumutaţĭ. Şi apoi nu e mirare, când şi astădĭ, în secululŭ acesta alŭ luminei, mai păstréză Jianulŭ încă vre-o 90—100 de sĕrbătorĭ de origine păgână, cum suntŭ a lupului, a ursului, gădinete, cornŭ de primăvéră etc. De lucratŭ nu lucră, ér când are sĕrbătorĭ, îĭ place sĕ şĭ petrécă tótă diua în birturĭ demoralisatóre, bêndŭ la rachiu şi dându-se la totŭ felulŭ de tĕrădelegĭ. De cercetarea s. bisericĭ barêmĭ Dumineca, nicĭ vorbă nu este.

Pe lângă acéstă demoralisaţiă, mai vine şi impregiurarea, că poporulŭ nostru se expropiéză pentru preţurĭ bagatele. Şi ce e mai tristŭ, chiar şi între preoţii poporului nostru se află de aceia, carĭ primescŭ bacşişurĭ á la Juda, ca sĕ-lŭ seducă, dicêndŭ că şi dênşii au datŭ totŭ cu acelŭ preţŭ. Cei nevinovaţĭ, căcĭ suntŭ şi de aceea, nu iau asupră-şĭ acéstă imputare.

Ceea ce s'a disŭ despre comuna Lupenĭ se póte aplica cu fórte puţine esceptiunĭ şi la alte comune din Valea-Jiului. Apoi sciutŭ este, că străinii, carĭ vorŭ veni aci, suntŭ din ţĕrile civilisate: Germania, Boemia etc. şi aflândŭ poporulŭ nostru într'o stare atâtŭ de desolată, de sigurŭ, că nu vorŭ întêmpina mare resistenţă întru subjugarea, orĭ chiar scóterea cu totulŭ a aceluia din acestŭ romanticŭ ţinutŭ. Terenulŭ e îngustŭ pe aci éră lume va inunda multă, căcĭ acéstă vale are unŭ viitorŭ frumosŭ. Poporulŭ nostru nu are nicĭ unŭ mijlocŭ de resistenţă. La lucru în mine nu voiesce sĕ între, afară în liberŭ are puţinŭ pămêntŭ roditorŭ, ce va face dér? Şcóle, bisericĭ, preoţĭ şi învĕţătorĭ destoinicĭ nu are. Aceştia însĕ suntŭ factorii, carĭ singurĭ ar puté fi în stare a-lŭ susţiné şi ocroti între împrejurările de faţă. Singurĭ aceştia suntŭ în stare a-i arĕta calea cea bună şi adevĕrată, pe care trebue sĕ pornéscă, déca doresce sĕ mai esiste aci.

Ar fi timpulŭ supremŭ, înadevĕrŭ, ca sĕ lăsămŭ nepăsarea la o parte şi sĕ ne punemŭ pe lucru, căcĭ la din contră poporulŭ nostru din Valea-Jiului este pierdutŭ. *s.—u.*

DIVERSE.

Unŭ munte, care se surpă. Nu departe de oraşulŭ Murcia între satele Ulea şi Ojas, în Spania s'a produsŭ unŭ fenomenŭ curiosŭ, care a aruncatŭ alarmă printre locuitorii din aceste localităţĭ. O mare porţiune de terenŭ, aparţinêndŭ muntelui cunoscutŭ sub numele de „Castillo dela Reina Mora" (Citadela Reginei maure), s'a desprinsŭ de acesta şi a începutŭ sĕ lunece încetŭ spre póle, distrugêndŭ totŭ ce întêmpina în cale-i. Sătenii au alergatŭ în masă ca sĕ asiste la acestŭ curiosŭ spectacolŭ ce oferă terenulŭ mişcătorŭ. O formă ce se găsea situată pe acestŭ terenŭ, a fostŭ luată odată cu surparea. Un mare numĕrŭ de arborĭ, au dispărutŭ în crepăturile ce s'au produsŭ prin surpare. Acestŭ fenomenŭ s'a observatŭ numai de vre-o trei dile şi mişcarea continuă. Intregulŭ munte a crepatŭ în mai multe locurĭ. Nu se scie încă cărei cause se datoresce acéstă imensă deslipire de terenŭ.

Insuşirile igienice şi vindecătóre ale scorţişórei. Nu de multŭ s'a descoperitŭ, că scorţişóra omóră microbulŭ frigurilorŭ tifoide (lingórei). Chamberland, colaboratorulŭ lui Pasteur, ajutatŭ de Cadeac şi Meunier, a verificatŭ puterea scorţişórei asupra tifosului la institutulŭ lui Pasteur. Din cercetările lorŭ reese, că esenţa de scorţişóră nimicesce bacciluls tifosului (lingórei) în 12 óre. Importanţa acestei descoperirĭ mai cresce prin împrejurarea, că microbii de tifosŭ nu potŭ trăi în aburii esenţei de scorţişóră, şi aerulŭ încărcatŭ cu parfumŭ de scorţişóră, déca-lŭ inspirămŭ este aptŭ de a nimici bóla lingórei. Parfumulŭ de scorţişóră are aromă fórte plăcută; în secolulŭ alŭ XVI acesta era parfumulŭ aristocraţiei, şi cine scie de nu va veni de nou la modă, înlocuindŭ, pentru vestminte, toiletă ş. a., parfumurile cele mai căutate astădĭ. Şi déca acésta nu i-ar succede, de sigurŭ, că în cazurĭ de epidemie parfumulŭ de scorţişóră va fi în tótă casa, — dice „Fóia „Diecesană".

NECROLOGŬ. Studenţii din clasa VIII-a dela gimnasiulŭ superiorŭ din Blaşiu deplângŭ mórtea iubitului lorŭ conşcolarŭ Macsiu Picaşiu, stud. abs. de cl. VII, întêmplată la 5 Decemvre n. c. în Galda inferióră.

Fiă-i ţĕrâna uşóră.

---

acestui omŭ? Dér totuşĭ aşa este; Iosefa, nu mai potŭ, nu mai trebue sĕ stau nicĭ măcar o di aicĭ, orĭ câte defecte urîte are, totuşĭ a fostŭ odată amiculŭ meu, acum suntŭ óspele sĕu, şi chiar déca n'ar fi lucrurile aceste, noi nu putemŭ fi fericiţĭ împreună!"

Zăcea o durere nemărginită în cuvintele aceste; elŭ sărută ochii frumósei femei, numai pentru ca sĕ nu fiă mai slabŭ prin mâhnirea, ce isvora din aceştia.

— „O, numai o di", şopti ea cu gingăşiă; „numai acum te-am regăsitŭ, şi te gândescĭ deja sĕ fugĭ. Vedĭ, déca te ducĭ, atuncĭ se va închide érăşĭ pentru totdéuna uşa fericirei mele, voiu trebui sĕ îndurŭ multe năcazurĭ, şi apoĭ îmĭ va rĕmâné şi o óre-care amintire' care mĕ va mistui în largulŭ pustiu, în care vieţuescŭ."

„Ascultă, voiu mărturisi totulŭ lui Faldner", dise tinĕrulŭ, după ce se mai gândise câtva timpŭ, „îi voiu povesti totulŭ, pentru ca sĕ-i mişcŭ inima; elŭ totuşĭ nu te iubesce, tu ér nu-lŭ iubescĭ şi eştĭ nefericită, elŭ se mi-te de-a mie. Casa mea nu e frumósă ca acestŭ castelŭ, moşiile mele le poţĭ vedé dupa coperişulŭ dela Belvedere, aicĭ vei părăsi multă avere, dér când vei intra în casa mea, voiu pune mânile mele în locŭ de covóre, te voiu purta pe braţe, tu vei fi regină în casa mea, şi eu primulŭ tĕu servitorŭ credinciosŭ!"

Ea privi cu durere spre cerŭ şi plângea tare: „Ah, da, déca aşĭ fi şi eu de confesiunea ta, atuncĭ ar mai merge, dér noi amŭ fostŭ cununaţĭ după ritulŭ catolicŭ, şi prin urmare numai mórtea ne va puté despărţi: O Dumnedeule, ce nefericiţĭ ne facĭ de multe-orĭ legile! Ce fericire ar fi pentru mine, sĕ fiu cu tine, sĕ îngrijescŭ numai de tine, sĕ privescŭ în ochii tĕi, şi în fiă-care di, sĕ-ţĭ rĕsplătescŭ a miia parte, din câte ai făcutŭ tu pentru mine şi pentru mama mea".

— „Aşadéră totuşĭ pentru totdéuna", rĕspunse elŭ cu tristeţă; „va sĕ dică numai mâne, şi apoi ne vomŭ despărţi pentru totdéuna?"

— „Pentru totdéuna!" şopti ea încetŭ, sărutându-lŭ cu înfocare.

— „Aicĭ aşa-déră te găsescŭ femeă neruşinată?" strigă în momentulŭ acesta unŭ alŭ treilea, care sta lângă grupa acésta. Ei săriră în susŭ spăriaţĭ; tremurândŭ de mânia şi scrâşnindŭ în dinţĭ de furiă sta baronulŭ înaintea lorŭ, ţinêndŭ într'o mână o hârtiă, ér în cealaltă biciuşca de călăritŭ, pe care tocmai o ridicase, pentru ca sĕ plesnéscă pe frumósa şi nenorocita femeă. Fröben îlŭ apucă de braţŭ, îi luă cu greutate biciuşca şi o aruncă la o parte. „Te rogŭ", dise elŭ către celŭ înfuriatŭ „nu face scandalŭ aicĭ; ómenii tĕi suntŭ în grădină, te necinstescĭ pe tine şi casa ta printr'o astfelŭ de scenă".

„Ce?" strigă acela, „nu e destulŭ de intinată casa mea prin persóna acésta, pe care am avut'o în casa mea? Credĭ tu, că nu cunoscŭ scrisórea ta", continuă elŭ, arĕtându-i hârtia, „acésta e o dulce epistolă la d-lŭ amantŭ, la eroulŭ romanului. Va sĕ dică am luatŭ în căsătoriă o femeă, pe care ai întreţinut'o tu şi după ce te-ai săturatŭ de ea, a luat'o cinstitulŭ Faldner pentru ca sĕ o facă dómnă; apoi după 6 lunĭ ca şi din întêmplare vii la visită, pentru ca sĕ lungescĭ şi mai multŭ córnele bărbatului. Acésta mi-o vei plăti mişelule; dér acéstă cerşitóre sĕ se ducă érăşĭ cu farfuria şi cu lanterna lângă Pont des Arts, séu sĕ trăiéscă din banii, ce-i vei da tu. Servitorii mei o vorŭ goni cu biciulŭ din casa mea!"

(Va urma.)

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 8 Decemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.26	Vând.	9.30
Argintŭ românescŭ	„	9.20	„	9.31
Napoleon-d'orĭ	„	9.29	„	9.34
Lire turcescĭ	„	10.60	„	10.65
Imperialĭ	„	9.58	„	9.63
Galbinĭ	„	5.45	„	5.50

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 7 Decemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	104 05
Renta de hârtiă 5%	101 —
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.—
dto argintŭ	97.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	90.20
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	136.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	129.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Renta de hârtiă austriacă	91.85
Renta de argintŭ austriacă	91.50
Renta de aurŭ austriacă	108.30
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.61
Napoleon-d'orĭ	9.35½
Mărcĭ 100 împ. germane	57 97½
Londra 10 Livres sterlinge	118.—

Nr. 14327 726,1—1

PUBLICAŢIUNE.

In nexŭ cu publicaţiunea din 26 Noemvre a. c. Nr. 14327 se publică:

Cumcă pădurea Száraz-Timis, pe 130.1 jugĕre catastrale, se află 53% de bradĭ (molifŭ) şi 47% bradĭ albĭ, carĭ măsuraţĭ în înălţime până la pieptŭ, conţinŭ unŭ diametru mijlociu de 56 centimetre şi o înălţime de vêrfŭ de 29 metri.

Esploatarea se prelungesce, până la finea lui Octomvrie 1896, aşadér cu 2 anĭ.

Braşovŭ, 5 Decemvre 1891.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

PUBLICAŢIUNE.

Direcţiunea generală a Căilorŭ Ferate Române face cunoscutŭ prin acésta, că are

31 posturi de Inginerĭ vacante

la Serviciulŭ de Intreţinere din Bucurescĭ, Craiova, Piteşcĭ, Buzĕu, Galaţĭ şi Iaşĭ.

Doritorii de a ocupa asemenea posturĭ suntŭ rugaţĭ a presenta cererile D-lorŭ în scrisŭ *la adresa Direcţiunei generale a Căilorŭ Ferate Române, Serviciulŭ P. la Bucurescĭ* celŭ multŭ până la **15 Ianuarie 1892 st. nou** cu arătarea adresei D-lorŭ exactă şi anexândŭ documentele următóre:

1) Diploma séu Certificatŭ de terminarea studielorŭ a unei şcóle speciale de Inginerĭ.

2) Certificatŭ de serviciu.

3) Actŭ de nascere.

4) Actŭ de căsătoriă (décă e căsătoritŭ) şi de nascere alŭ soţiei, precum şi eventualŭ ale copiilorŭ.

5) Actele pentru serviciulŭ militarŭ.

Pentru informaţiunĭ mai detaliate doritorii se vorŭ adresa în scrisŭ séu verbalŭ la **Şefulŭ Serviciului de Intreţinere C. F. R., Bucurescĭ, Calea Victoriei Nr. 124.**

724—1.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu, şi în tutungeria I. Gross.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		11.—		2.19
Timişŭ		2.41		3.01
Predealŭ		3.26		3.31
Bucurescĭ		9.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedora—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	2.58
Zêrnescĭ	7.26	4.39

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	5.20
Braşov	9.24	6.44

Braşov—S.-Georgiu

Braşovŭ	8.30	3.10
Uzonŭ	9.43	5.23
S.-Georgiu	10.23	5.03

S.-Georgiu—Brasov.

S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5.45
Braşovŭ	8.08	6 53

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budetelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Nume încuriiadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.